16 Jaar, No. 20. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 15 Februarij 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
voor de Stad ... 12 cents
Buitenkaper post ... 14 cents
(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

ER IS GEEN NIEUWS ONDER DE ZON.

De *Arnhemsche Courant* verdedigt de onbelastbaarheid der koupons. Nu dat is geen wonder na al hetgeen men dezelve heeft zien bestrijden. Sinds lang toch vermaadt zij eene in het oog loopende tendance, om zich te laten opnemen op het sleeptouw der oligarchie.

De wijze evenwel waarop zij het privilegie der kouponhouders tracht staande te houden, zou in de Zuster van Arnhem eenigzins kunnen bevreemden, indien eene slechte zaak anders dan door magtspreuken kon worden verdedigd.

Eene belasting op de koupons, welke zij eene gedwongene vermindering van renten noemt, wordt door haar aangeduid als eene schending van eerlijkheid en goede trouw, schending van heilige verbintenissen, schending van woord en eer, veroordeeling van *duizende* armen tot den HONGERSDOOD (!?!), moedwillige verwoesting van het krediet, enz. enz. enz.

Wij willen tegen die opeenstapeling van vreeselijke kwalifikatien niets aanvoeren, dan dat de lieve Zuster van Arnhem vergeten heeft, al ware het slechts één bewijs tot staving derzelve aan te halen.

Allen staan daar magtspreukig te dreigen, gelijk eene kindermeid den *zwarten koopman* bezigt, om hare stoute kinderen tot zwijgen te brengen, of gelijk men eene strooije pop in de vruchttuinen plaatst, om een vreesachtig gevogelte te verdrijven.

Die kapitalen der staatsschuld zijn onbelastbaar, omdat de *Arnhemsche Courant* en derzelver *bevoegd*, de heer VAN HALL, dat zoo zeggen. Beiden immers hebben het overbodig geacht hunne opinie te motiveeren.

Die kapitalen zijn bevoorregt, en moeten dat blijven; omdat zij het zoo willen. De Grondwet moge het verbieden; daarboven schijnt zelfs de *Arnhemsche Courant* verheven, sinds de heer VAN HALL haar leerde uit de wijsbegeerte van het regt een geest der Grondwet te putten, die met de duidelijke letter derzelve in strijd is.

Ook heeft de Arnhemsche zuster in de school van den minister van financien *ad interim* geleerd, dat de staat tegen over zijne schuldeischers ophoudt staat te zijn, om te worden eenvoudig kontraktant. Beide hebben over het hoofd gezien, dat die wijsbegeerige theorie de belastingschuldigen het regt zoude geven om de betaling der renten te weigeren.

Maar het is niet te verwonderen, dat de Arnhemmer niet meer terug deinst voor de gevolgen van beginselen, welke zij aan de hoogere beschouwingen van den heer VAN HALL ontleent. Zij heeft van hem geleerd beginselen te stellen, om tevens derzelver gevolgtrekkingen te ontduiken.

Mogt zich nu iemand verwonderen, dat de Arnhemmer Zuster, die een personeele strijd voert, en op leven en dood, tegen den heer VAN HALL, zich desniettemin in de school van den minister van financien *ad interim* liet opnemen, dan kan hij dat ophelderen, wanneer hij zich herinnert, wat wij boven zeiden, dat de *Arnhemsche Courant* eene oligarchieke strekking bekomen heeft onder hare nieuwe redaktie. En dewijl het ministerie, zwak als het is, aan den leiband loopt van de onbekookte eischen der oligarchie, zoo kan het niet anders of de heer VAN HALL en de Arnhemmer moesten zich onwillekeurig ontmoeten, en zich als vrienden de hand drukken op een terrein, waar zij ten dienste der papier-pacha's van Nederland, ongrondwettige voorregten verdedigen ten koste van de pijnlijke zweetdroppelen der verarmde en uitgezogen wezentlijke kern der natie.

Wij wenschen het ministerie geluk met die aanwinst. Nu er eenmaal een punt van vereeniging bestaat, kon de bittere gal van de Arnhemmer gevreesde vijand wel eens vroeg of laat in honigzoete suiker veranderen.

Wie dit bevreemden mogt zullen wij antwoorden met de gulde spreuk: *dat er onder de zon geen wonderen zijn.*

Wij hebben vroeger gezegd, dat de geheele onafhankelijke pers zich eenparig tegen de belasting op de bezittingen had verklaard. Wij hebben ons vergist. Er heeft zich eindelijk een kampvechter opgedaan. Het is de *Tijdgenoot*, dat spreekt van zelve. Niemand anders kon den verachtelijken overmoed hebben, om eene tyrannieke fiskaliteit in de huidige omstandigheden, na het mislukken der vrijwillige leening, als het eenige redmiddel van den staat aan te wijzen.

Men kan evenwel bemerken, dat de *Tijdgenoot* in zijnen weldenkenden en welmeenenden preektrant, den indruk der publieke opinie gevreesd heeft. Het is niet met gevoel van overwinning, dat hij sprekende wordt die hij uit, hebben den schijn, dat zij weer in den pen willen terug keeren, waaruit zij pas gevloeid zijn, zoo vreesachtig staan zij daar, te lezen, als had eene koude rilling den schrijver bevangen, op het oogenblik, dat hij stoutmoedig, zoo hij meende, de banier van verarming der natie, onder het woord van redding, opstak. Och arme, Et tu quoque, Brutus, zoude hier, de bevolking van Nederland mogen uitroepen, zoo de speer des *Tijdgenoots* kracht genoeg bezat, om eene doodelijke wond toe te brengen. Maar verontrust u niet, waarde lezer; het was gelukkig slechts eene bevende hand, die eenen magteloozen pijl op de goede bevolking van Nederland afwierp.

Nederland heeft lang behoefte gehad aan een orgaan, dat in eene Europeesch bekende taal, de opinie der natie, naar buiten konde doen kennen. Aan die behoefte zal voldaan worden. Er is deze dagen weer een nieuw fransch blad ontstaan, hetwelk blijkens deszelfs programma, echt constitutioneele beginselen, en de belangen der wezentlijke natie zal voorstaan. Dat blad LE TEMPS, *Journal des Pays-bas* genaamd, is sinds eenige dagen te 's Gravenhage verschenen. Het zal driemaal ter week uitkomen. Het annonceert zich onder alle opzigten zeer gunstig. Wij wenschen hetzelve bijval, omdat wij reden hebben te verwachten, dat het zich van deszelfs taak goed zal kwijten.

Ministerie van Justitie.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 20 Februarij des Jaars 1844, des middags ten 12 ure, zal onder nadere approbatie, door den Heere Staatsraad Gouverneur van *Noord-Braband*, of bij deszelfs afwezigheid door een der Leden van de Gedeputeerde Staten dezer Provincie, en in bijzijn van den Heere Hoofd Ingenieur van den Waterstaat, aan het Locaal van het Gouvernement te *'s Hertogenbosch*, worden Aanbesteed:

1o. Het doen van eenige *Vernieuwingen en Herstellingen aan het voormalig Huis van Opsluiting en Tuchtiging*, thans dienende tot *Burgerlijk- en Militair Huis van Verzekering te 's Hertogenbosch*, met bijbehorende Gebouwen, en

2o. Het *leveren van Meubilair*, ten dienste van voormeld Gesticht; mitsgaders

Het *Onderhoud* ... en anders, en met den ... December 1844 en zulks in TWEE PERCEELEN.

Het Bestek, waarop de bovenvermelde AANBESTEDING zal plaats hebben, zal boven en behalve aan het Locaal van het *Provinciaal Gouvernement* te *'s Hertogenbosch* en op het *Bureau van den Heere Hoofd-Ingenieur* in *Noord-Braband*, ter Lezing liggen: te *'s Hertogenbosch* in het *Stedelijk Koffijhuis* bij Rutgers; in het *Noordelands Koffijhuis*, op de Markt, en in het *Arabische Koffijhuis* bij Cordens; te *Breda* in de *Zwaan* bij de Erven Vermunt; te *Eindhoven* in den *Vergulden Kop*, bij de Wed. Manders; te *Heusden* in het *Wapen van Amsterdam*; te *Gorinchem*, in den *Hooiwagen*; te *Woudrichem*, in den *Gekroonden Zalm*; te *Sleeuwijk* in het *Veerhuis*, bij Kleeman; te *Werkendam* in *de Zwaan*; te *Raamsdonk* in het *Huis ten Deijl*, bij W. Knaap; te *Willemstad* in de *Oranje Societeit*; te *Klundert* in de *Stads Herberg*; en voorts op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde Provincie ter Lezing gelegd worden.

Zullende *twee à drie dagen vóór de* AANBESTEDING, de noodige aanwijzing in loco gedaan worden, en voorts nadere Inlichtingen te bekomen zijn, bij den Hoofd-Ingenieur A. de Geus en den Ingenieur L. Rijsterborgh, te *'s Hertogenbosch*.

De Staatsraad, Gouverneur van Noord-Brab.,

A. J. BORRET

DUITSCHLAND

Mgr. von Geisel heeft eindelijk nogmaals van de professoren Achterfelt en Braun van de universiteit van Bonn gevorderd, dat zij eene verklaring zouden onderteekenen, waarin zij *pure* en *simpliciter* aannamen de veroordeeling der leer van Hermes. Dezen hebben daarin niet willen toestemmen. Mgr. von Geisel heeft het dien ten gevolge noodzakelijk geoordeeld, beide professoren van hun theologisch professoraat te verwijderen. Het Gouvernement heeft dien maatregel goedgekeurd.

— Uit Stockholm loopen de berigten tot den 2 dezer. De toestand des Konings bleef minder verontrustend dan eenige dagen vroeger. Z. M. had den vorigen dag eene bekendmaking uitgevaardigd, bij welke hij, na zijne hoop op spoedig volkomen herstel aan den dag gelegd te hebben, de hooge regering, in zijnen naam, op zijnen Zoon den Kroonprins, overdraagt, en wel tot den 1 Maart aanstaande, als wanneer hij zal bekend maken of de staat zijner gezondheid hem alsdan toelaat de Regering des Koningrijks weder op zich te nemen, dan of hij het noodig zal keuren genoemden zijnen Zoon daarmede nog langer te blijven belasten.

ENGELAND

LONDEN den 10 Februarij.

In de zitting van het Hof te Dublin zijn, laatstleden Dingsdag, eenige getuigen tot ontlasting der beschuldigden gehoord. Gedurende de beide volgende dagen heeft de Soliciteur-Generaal het woord gehad, om een nader overzigt der geheele zaak te geven. Hij ving aan met den leden der Jury het groot gewigt hunner verantwoordelijkheid op het hart te drukken, en zijn vertrouwen te uiten dat hunne uitspraak, zonder de minste inmenging van vooroordeel of partijzucht, die van het gezond verstand, op het gehoorde gegrond, wezen zou. Vervolgens trachtte hij aan te toonen, dat in alle de welsprekende pleitredenen, door en ten behoeve der aangeklaagden uitgesproken, zorgvuldig vermeden was datgene aan te voeren waar eigenlijk alles op nederkwam. In een later deel zijner rede wees hij aan dat de heer O'Connell, wel is waar, bestendig gehoorzaamheid aan de wetten had gepredikt, maar dat zijne redenen gelijktijdig berekend waren om geheel tegenovergestelde gevoelens in de harten der bevolking van Ierland te verwekken.

Ten voorbeelde hiervan voerde hij onder anderen aan, hoe genoemde heer, in de volksvergadering te Kilkenny, van eene groote physieke kracht, die hem ondersteunde, gesproken en gezegd had, dat men eerst zijn lijk zou moeten vertrappen, alvorens gewelddadige pogingen slegen zouden om het volk van Ierland van zijne vrijheden te berooven. Hij vroeg of van de zijde der regering iets gedaan was, dat aanleiding tot zoodanige mededeelingen geven kon, en of zij niet berekend waren om de menigte tot dadelijkheden te vervoeren. Op gelijke wijze doorliep hij al de hevige artikelen in dagbladen en geschriften, die alles behalve geschikt waren om zucht tot orde, onderwerping en eerbied jegens de leden van het Bestuur in te boezemen. Op de Donderdag door den Opperrigter gedane vraag, of de rede van den Solliciteur-Generaal den volgenden dag ten einde zou kunnen loopen, is door dezen geantwoord dat zij denkelijk niet langer dan twee uren meer zou vereischen.

— Maandag zal de graaf van Clarendon den staat der zaken in Spanje in het Hoogerhuis ter sprake brengen, terwijl de markies van Normanby den volgenden dag in dat huis eene motie zal doen, om de noodzakelijkheid van een onverwijld onderzoek naar de oorzaken van het misnoegen in Ierland te doen verklaren.

SPANJE

Volgens een telegraphisch berigt uit Bayonne van den 6 Februarij, was de stad Alicante den 30 Januarij nog in de magt der opstandelingen. De kolonel don Pantaleon Bonet staat aan hun hoofd, een man, die beurtelings de meest tegenstrijdige partijen in Spanje heeft gedient en laatstelijk over de gewapende kustbewaarders of tolbedienden in Valencia bevel voerde. Met 330 dier kustbewaarders, waaronder 80 ruiters, is hij naar Alicante getrokken, om die stad in opstand te brengen. Hij schijnt vooral ook bij de daar gevestigde sluikhandelaars, die vooral goederen uit Gibraltar ontvangen, ondersteuning te hebben gevonden. Den dag na den opstand waren alle tolregten te Alicante opgeheven. Volgens de telegraphische depêche waren troepen uit Valencia en ook uit Madrid naar Alicante in aantogt. Pogingen tot opstand hadden den 29 in eenige kleine plaatsen in het zuiden van Valencia, langs den weg naar Murcia plaats gehad, doch waren spoedig, evenwel niet zonder bloedstorten, beteugeld. Te Madrid hielden de zeer strenge maatregelen der regering, en vooral het in hechtenis nemen van leden der cortes, nog veel gisting levendig. Het aantal dier gevangen volksvertegenwoordigers schijnt zeven te bedragen. — Te Parijs meent men, dat deze nieuwe beweging in Spanje, voor welker uitbreiding steeds beduchtheid bestaat, het vertrek der Koningin-weduwe naar dat rijk zal doen uitstellen.

— Volgens berigten, uit Madrid van den 7 Februarij had, zoo ver de tot dien dag ontvangene tijdingen liepen, de opstand te Alicante zich niet verder verspreid. Alle pogingen, om ook in naburige plaatsen het volk in beweging te brengen, waren mislukt. De wet omtrent de ayuntamientos of gemeentebesturen wordt door de opstandelingen als hoofdvoorwendsel voor den opstand gebruikt. Het blijkt echter meer en meer, dat de zucht, om door sluikhandel, gedurende eene tijdelijke opheffing van alle toezigt, veel gelds te winnen, daarbij eene voorname rol heeft gespeeld. Te Parijs wilde men den 10 Februarij reeds weten, dat de opstandelingen te Alicante wenschten te capituleren.

Intusschen heerscht er in Spanje thans onmiskenbaar veel gisting. De Madridsche bladen der tegenpartij voeren over het in hechtenis nemen der zes of zeven leden van de cortes eene allerhevigste taal. In het noorden zijn in den laatsten tijd in sommige steden, zoo als te San Sebastian, de nationale gardes ontwapend, zonder dat duidelijk blijkt, wat tot dien maatregel aanleiding heeft gegeven.

FRANKRIJK

Gisteren heeft de heer Martinez de la Rosa, na eene onderhandeling met den heer Guizot, die twee uren geduurd heeft, twee couriers naar Madrid afgezonden.

Na het vertrek dezer Kabinetscouriers, heeft zich de heer Martinez de la Rosa naar het paleis der Tuilerien begeven, alwaar hij eene zeer lange conferentie met den Koning gehad heeft.

De Spaansche Ambassadeur legt ook herhaalde bezoeken bij de Koningin Maria Christina af. [illegible] gebeurtenissen aan gene zijde der Pyreneën verklaren overigens ten duidelijkste al deze bijeenkomsten.

— In weerwil van al de [illegible] vroeger verspreide geruchten, hoort men heden bijna niets meer van eene veranderingen van het Kabinet gewagen.

Tot hiertoe is de verwachting niet vervuld dat in de Kamer der Gedeputeerden, vragen wegens het ontslag van den heer de Salvandy aan de Ministers gerigt zouden worden. Sommigen meenen echter dat dit nog nader geschieden zal.

NEDERLAND

's HERTOGENBOSCH 12 Februarij.

Reeds voor eenen geruimen tijd gevoelde men de behoefte, aan eene goed bewerkte statistieke beschrijving van dit gewest; voor een twaalftal jaren beraamde men daartoe de grondslagen, doch de tijds omstandigheden onderdrukten dit voornemen. Thans echter verneemt men met genoegen, dat eenige Bestuurders van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, dit voornemen zullen verwezentlijken, waartoe ieder huisgenoot, naar den aard zijner meer bijzondere kennis, het zijne zal bijdragen.

's GRAVENHAGE den 11 Februarij.

Laatstleden vrijdag is de ridder de Bazo, met het gewoon ceremonieel, afgehaald en bij Z. M. ontvangen, en heeft aan Hoogstdenzelven overhandigd zijne geloofsbrieven, als minister-resident van H. M. de Koningin van Spanje bij het hof der Nederlanden.

— Morgen zullen de Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het nader onderzoek over het ontwerp van wet, houdende eene buitengewone belasting op de bezittingen enz., voortzetten. Men verwacht, dat de verdere beraadslagingen over de aanhangige finantiële wets-ontwerpen eerst na den afloop van dat onderzoek in de afdeelingen zullen plaats hebben.

Sommigen willen weten, dat de discussien over de vermelde zoogenaamde *groote* wet tegen maandag, 19 dezer aan de orde van den dag zouden gesteld zijn.

— De Minister van Justitie, ad interim mede belast met de functien van Minister van Finantiën, heeft ter kennis gebragt der belanghebbenden het koninklijk besluit van den 26 Januarij jongstleden, bepalingen inhoudende ten opzigte van de te verleenen schipperspatenten tot uitoefening van de maasvaart, naar aanleiding der artikelen 13 en 32 van het reglement voor de scheepvaart op de Maas, behoorende tot de overeenkomst tusschen de Nederlanden en België, van den 20 Mei 1843 (Staatsblad no. 45), door gezegde Gouvernementen onderteekening van den 8 en 9 Augustus 1843 bekrachtigd, als:

Art. 1. Alle Nederlanders, die verlangen mogten tot de uitoefening der vaart op de Maas toegelaten te worden, zullen zich ter bekoming van eene acte van aanstelling (patent), schriftelijk moeten wenden tot onzen Minister van Finantien.

Art. 2. De in het vorig artikel vermelde schriftelijke aanvraag zal moeten vergezeld gaan: 1o. van eene verklaring, houdende, a, dat de verzoeker is onderdaan van het Koningrijk der Nederlanden; b, dat hij is eigenaar van het schip dat hij aanbiedt, of door den eigenaar of de eigenaars is aangesteld, om het voor zijne of hunne rekening te bevaren; c, dat hij gedurende eenen genoegzamen tijd, hetzij als schipper, hetzij als stuurman, op de Maas gevaren heeft, en voldoende kennis bezit van het vaarwater, hetwelk hij zich voorstelt te bevaren; d, dat hij eerlijk en braaf bekend staat, en dienvolgens het vertrouwen van den handel verdient, en e, eene naauwkeurige omschrijving van het in de vaart te brengen schip, met opgave van den naam en de laadbare grootte, en waaruit voorts blijkt dat het in Nederland is gebouwd, met vermelding der plaats waar, dat het is gebeurt en sterk, behoor-

gekalfaterd, en van de noodige tuigage en andere scheepsbehoeften voorzien, mitsgaders geschikt voor dat gedeelte der vaart (waartoe het bestemd is; zullende evenwel zoodanige buitenlandsch gebouwde schepen, welke bij het uitvaardigen van dit besluit als nederlandschepen bereids in de vaart zijn, bij voortduring worden toegelaten; — 2°, van een meetbrief, door de daartoe benoemde scheepsmeeters afgegeven, ten bewijze dat het gemeten en van de noodige brandteekens voorzien is.

Art. 3. De verklaringen, in het 1 onderdeel van art. 2 bedoeld, zullen worden afgegeven door de besturen der steden Maastricht, Roermond, Venlo en 's Hertogenbosch, ieder in zijne, en op het verslag der door hen te benoemen commissien, bestaande uit maasschippers, scheepbouwmeesters en andere deskundigen, in dezelve steden gevestigd.

Art. 4. Ten einde zich van de bekwaamheid der zich aanmeldende personen te verzekeren, zullen de deskundigen deze aan een naauwkeurig onderzoek onderwerpen, behoudens uitzondering met opzigt tot degenen welke, als maasschippers erkend, reeds vroeger het regt op de uitoefening der maasvaart hebben verkregen.

Art. 5. De thans bestaande scheepsmeeters in de provincie Noord-Braband en in het hertogdom Limburg zullen de opmeting der schepen, die hun aangeboden worden, bewerkstelligen overeenkomstig het reglement van den 20 October 1819, n°. 1, zoo als in art. 13 van het reglement voor de Maas is bepaald.

— Men verzekert stellig, dat de Heer van der Heim, Lid der Raad van State, is benoemd tot Gouverneur van Zuid-Holland, in plaats van den Heer Graaf van der Duijn, welke tot Opper-Hofmaarschalk is benoemd, ter vervanging van den overleden Graaf van Heerdt. — Ook spreekt men van het aftreden van den Generaal List, als Minister van Oorlog en zijne vervanging door den Generaal Nepveu; alsmede dat de Heer van Hall definitief tot Minister van finantiën zoude benoemd worden

Ingezonden Stukken.

GRAVE, den 10 *Februarij* 1844.

De dag van heden leverde voor de ingezetenen dezer stad eene zeer indrukwekkende treurplegtigheid op; namelijk: de ter aarde bestelling van het stoffelijk overschot eens mans; die, hoewel in nog jeugdigen leeftijd door den dood weggerukt, zich, door zijne talenten en welwillende dienstvaardigheid, de algemeene achting verworven had; weshalve de ingezetenen van *Grave* zich beijverden om hunnen hooggeschatten medeburger de laatste eer te bewijzen.

Op den 6 dezer overleed alhier de Edel Achtb. Heer en Mr. WILLEM ABRAHAM HENDRIK VAN TUERENHOUT, Kantonregter van het Kanton *Grave*, Rentmeester van de armenfondsen dezer stad, lid der provinciale schoolcommissie enz., in den nog jeugdigen ouderdom van slechts 32 jaren; nalatende eene diep bedroefde Gade en twee lievelingen, welke nog te jong zijn, om hun onherstelbaar verlies te kunnen beseffen.

In den morgen van heden toonde onze burgerij op de ondubbelzinnigste wijze, hoe hoog zij den verdienstelijken man schatte, die, zoo onverwachts uit zijne schitterende loopbaan was weggerukt. Reeds vroegtijdig was eene menigte volks voor het sterfhuis op de been, om de toebereidselen voor deze plegtige begrafenis te zien. Omstreeks negen ure verliet de rouwstoet het sterfhuis en begaf zich, te midden van eerbiedige stilte, naar de kerk in de volgende orde:

Politie-dienaars. — Een aanspreker. — De lijkkoets met vier slippendragers, zijnde de volgende gegradueerde heeren: C. G. van Dieren, Med. Doctor. — J. Boerkamp, Rector der Latijnsche school. — J. van Roer, Med. Doctor. — Mr. van Cooth, Advokaat, de distinctieve kleuren hunner faculteit dragende, en acht dragers. — Van weerskanten der lijkkoets, gingen aan de buitenzijde, acht leden van de eerewacht van *Grave*, die onder aanvoering van den overledene, op den 27 Junij 1841 de eerbewijzen gehad, Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, op zijnen dezelfs plegtigen intogt in deze vesting te begeleiden en nu de laatste hulde aan hunnen waardigen kommandant wilden bewijzen. De leden der eerewacht droegen hun voogerkostuum; de voormalige kommandant den heer J. H. van Hoer aan hun hoofd hebbende. — Drie treurende Bloedverwanten, en eenige vrienden; de Edel Achtb. leden van het bestuur en de militaire authoriteiten dezer stad. — De leden van het armbestuur, en zulke de geheele burgerij welke zich bij dezen treffenden stoet aansloot.

Na afloop van de plegtige lijkdienst in de kerk, begaf de trein zich in voortdurende orde naar de begraafplaats buiten deze vesting gelegen. Het is niet mogelijk, de verschillende aandoeningen te schetsen, die de gemoederen den aanwezigen vervulden op het oogenblik, toen de kist in het graf nedergelaten werd. . . . . Treffend was het oogenblik voor de leden der eerewacht, toen het lijk van hunnen uitvergetelijken kommandant door hen met aarde bedekt wordende, voor altoos uit hun gezigt verdween; en zulks in de nabijheid en in het gezigt der plek, waarbij nog geen drie jaren geleden, Z. M. den Koning verwelkomde en stadwaarts verzelde. . . . .

Toen deze treurige plegtigheid geëindigd was, keerde de stoet in stilte naar de stad terug, terwijl de indruk daarvan onuitwischbaar in het geheugen der ingezetenen bewaard zal blijven.

MENGELWERK.

Hoedanig beschouwen de Catholijken het zigtbaar Opperhoofd der Kerk,

DEN PAUS VAN ROME?

Het was ons, bij de teregtwijzing van het zoo beleedigend artikel der *Reformatie*, welk wij in de voorgaande Nos. ontleedden, onmogelijk, om bij elke drogrede en iedere beschuldiging afzonderlijk stil te staan, en wij achten dit ook te minder noodzakelijk; wijl wij vroeger reeds meermalen op dergelijke uitvallen voor iedereen waarheidsvriend voldoende hebben geantwoord. Wantrouwen te zaaijen tusschen Protestanten en Catholijken; te verhinderen dat de bekende leus onzer vaderen: «eendragt maakt magt," de leus worde van ons diep gezonken Vaderland, en Protestanten en Catholijken, met ter zijde stelling van godsdienstige twisten, handen ineen slaan, om het land aan den wissen ondergang te onttrekken, dien het te gemoet ijlt — was blijkbaar de strekking van dat bitteren haat ademende artikel. Om die reden, moest men ook niet vergeten, den Oud-Gereformeerden diets te maken, *dat zij ons Catholijken deswege niet vertrouwen kunnen, wijl een woord van Rome alles bij ons kan doen veranderen.* — Bij de bestaande wrijving van godsdienstige gevoelens, en in de hagchelijke omstandigheden waarin wij allen, burgers van een en hetzelfde land, verkeeren, is het voorzeker dringend, dat wij elkander kennen en het is pligt voor den publicist, dat hij datgene in het ware licht stelle, wat snoode partijdigheid en sectengeest trachtte te verduisteren. Ziedaar, wat ons aanspoorde, om nader op dit punt terug te komen.

Het is vooreerst onbegrijpelijk, hoe de *Reformatie* met eenige goeden trouw den Catholijken zoodanig iets kon aanwrijven, of geldt het ook van ons land wat een Protestant van zijne broeders in *Duitschland* schreef? «Het ontbreekt ons Protestanten, zegt hij, maar al te zeer aan eene ware en algemeene kennis der Catholijke leerstukken, zelfs aan de meest beschaafde klassen en bij deze veel meer dan zij zelve weet en gelooft." Elders zegt hij: » Wat moet toch wel een Catholijk, die den geest en het wezen van zijnen godsdienst kent, *van de oprechtheid of de geleerdheid* dan die Protestantsche godgeleerden denken, die niet schromen, om in onze dagen te schrijven, dat der Catholijken een zigtbaar hoofd moeten miskennen, dat Leerstukken kan voorschrijven, en dat zij aannemen moeten, dat de Paus den hoogsten geloofsregter is en meer gilt dan de Bijbel en de Concilien, organen van sectengeest verdienen den eersten Catechismus den besten gelegenheid te weten den 1). Ja waarheidlievende mannen, in waarheid moeten wij wel denken van sommige menschen van welke ons land wemelt. . . ? Kan het bij goeder trouw geschieden? Ja ongelijk missen schijnt maar kan, bij zoo vele toeregtwijzingen, de onkunde verschoonbaar zijn? God zij ons deele!

Ter inlichting onzer on-Catholijken lezers, laten wij hier volgen een antwoord op de vraag, welke ons artikel ten opschrift voert, uitgesproken door eenen beroemden man, die langen tijd de hoogeschool te *Rome* zeer nabij verrekte, Dr. Wiseman. De *Reformatie* kan mede alle Catholijke schrijvers onder de godgeleerden naslaan en zij zal zien, dat allen in onzen tijd dezelfde leer prediken. » De Catholijken houden, dat de Paus of de Bisschop van *Rome*, in hoedanigheid van opvolger van den H. Petrus, gezag en jurisdictie bezit in *geestelijke* zaken over de geheele Kerk, zoodat hij is haar zigtbaar hoofd en de plaatsbekleeder van Jesus Christus op aarde. Het denkbeeld van dit oppergezag bevat twee verschillende voorregten, die echter onderling naauw verbonden zijn. De H. Stoel is namelijk het middenpunt der eenheid en vervolgens de bron des gezags.

» Uit het eerste beginsel volgt, dat alle geloovigen met hem in gemeenschap moeten staan, door de tusschenkomst van hunne respective herders, welke een onafgebroken keeten vormen, waarvan de schakels bij het geringste schraap der kudde aanvangen en eindigen met hem, die tot algemeen herder is aangesteld. De verbreking van deze gemeenschap, stelt de misdaad van scheuring daar en verwoest het grondbeginsel van den Christen godsdienst — *de eenheid.*

» Ook erkennen wij in den Paus de bron des gezags, dat is, dat wij aannemen, dat alle andere herders aan hem onderworpen zijn en of regtstreeks of middelijk van hem en door hem hunne jurisdictie ontvangen: de uitvoerende magt is alzoo in zijne handen gesteld, wat de geestelijke zaken betreft. Op hem rust de verpligting om zijne broeders in het geloof te bevestigen: het is zijne taak, te waken, opdat misbruiken weggeruimd en de tucht in de geheele kerk gehandhaafd worde, en mogten er dwalingen in eenig gedeelte derzelve ontstaan, moet hij ze opsporen en veroordeelen en het weerstrevend lid tot de gehoorzaamheid terugbrengen of het van den wijnstok als eenen dooden tak afsnijden. Indien echter de waarheid meer algemeen wordt en dreigend in het gevaar van leer of tucht, dan roept hij een algemeen Concilie bij een, is deszelfs voorzitter in persoon of zendt er zijne gezanten als voorzitters en bevestigt door zijne goedkeuring de kerkregels en besluiten.

» Het behoeft voorzeker geene verwondering te wekken, dat de Catholijken zulke hooge voorregten in den Paus erkennende eenen diepen eerbied voor hem hebben: het zou integendeel zonderling zijn, zoo de vereering van zijnen persoon niet werd afgemeten naar de heiligheid en de verhevenheid zijner bediening. Toen Paulus aan Ananias gestrengelijk verweet, dat hij hem onregtvaardig in het aangezigt had geslagen, zeiden hem de omstaanders: » Durft gij Gods Hoogepriester beleedigen," waarop Paulus antwoordde: » Ik wist niet, Broeder! dat hets de Hoogepriester was, want er staat geschreven: » gij zult geen kwaad spreken van den vorst van het volk." Uit deze woorden blijkt: dat men achting en eerbied verschuldigd is aan hen, die met eene zoo eervolle waardigheid bekleed zijn, onafhankelijk van de hoedanigheden en de persoonlijke deugden, als ook dat eene zoo

1) Beleuchtung der vorurtheile etc. von einem Protestantischen Laien. 1 Bd 2. Aufl. Aachen 1839.

volkomene waardigheid moet geëerbiedigd worden, zonder dat men behoeft aan te toonen, dat hij die zelf heiligt, boven alle feilen en misdaden verheven zij. Hen dwaalt (en deze dwaling is niet zelden), als zien de Katholijken het gevoelen toeschrijft, als of zij meenden, dat de Paus noodzakelijk bevrijd ware van menschelijke gebreken en dat al zijne daden noodzakelijke deugden zijn. Het moet waarlijk niet noodig zijn, zoo iets te moeten wederleggen. Niet alleen geloven wij, dat hij niettegenstaande zijne waardigheid, onder den invloed staat van de gevolgen van Adams zonde, evenzeer als de minste zijner geestelijke onderdanen, maar wij gelooven zelfs, dat zijn verheven standpunt hem aan nog grooter en talrijker gevaren blootstelt, — dat hij onderhevig is aan de beloorlingen die wij ondervinden, — veroordeeld tot alle voorbehoedmiddelen en genoodzaakt om tot alle middelen zijne toevlugt te nemen, welke 's menschen zwakheid vordert.

„Het oppergezag, over 't welk ik gesproken heb, is *zuiver geestelijk*, het brengt geenszins noodzakelijk met zich het bezit van tijdelijke magt. De Pausen souvereiniteit over zijne Staten is niet onafscheidbaar met zijne geestelijke waardigheid verbonden. Voor dat hij die gewesten bezat, was zijne geestelijke magt even uitgebreid even volledig, — en zoo het volgens de onnasporelijke oogmerken der Voorzienigheid gebeuren mogt, dat in den loop der eeuwen, de H. Stoel van de Souvereiniteit over den Kerkelijken Staat beroofd werd, zooals onder het Pausdom van Pius VII, door de aanmatiging eens veroveraars, plaats vond, zoude daardoor zijn geestelijk beheer over de Kerk en het geweten der geloovigen in geenen deele verloren gaan.

„Ook staat deze *geestelijke oppermagt* in geene betrekking met den uitgestrekten invloed, die in den Paussen eertijds over *Europa's* lotsbestemmingen zag uitoefenen. Dat het Hoofd der Kerk natuurlijkerwijze eene groote magt oefende in eenen politieken en maatschappelijken Staat, op Catholijke beginselen gegrond, zal geene bevreemding baren. Maar die magt ontstond en verdween met de instellingen, die haar voortbragten en staande hielden, en maakt geenszins eenigerlei gedeelte uit van de leer der Kerk opzigtens het oppergezag van den Paus." — Tot zoo verre den Bisschop Wiseman. En nu vragen wij of de schrijvers der *Reformatie* zoo weinige geschiedkundige kennis hebben, dat de groote magt der Paussen van de VI tot de XVI eeuw, geen gedeelte uitmaakte van de leer der Kerk? Hebben zij dan zoo weinig de middeleeuwen bestudeerd om niet te weten, dat deze magt in de natuurlijke gesteldheid der omstandigheden en der gebeurtenissen, in de deugden, of uitstekende bekwaamheden der Paussen, en deels in de politiek van volken en vorsten, naarmate het belang zulks vorderde, moet gezocht worden, en niet in een leerstuk, als zijnde naar Christus wil, den Paus tot de algemeene wereldheerschappij, ook over het tijdelijke? — Hoe menig vorst droeg in benarde omstandigheden een steun te hebben, zijn rijk als leen op aan den H. Stoel, en hoe vele volken, door wrede dwingelanden verdrukt en uitgemergeld, zochten te *Rome* het eenige middel, om van hunne ellende bevrijd te worden? — Neen, de warmste vereerder van den H. Stoel erkend, dat het de wil van Jesus Christus was, het geestelijke en het aardsche, het eeuwige en tijdelijke juist af te bakenen: *Zijn rijk was van deze wereld niet*, — en de Catholijk, die enkel in het bezit van den Kerkelijken Staat een middel ziet, waardoor de opperherders der Kerk, onafhankelijk hunne heilige verpligtingen kunnen vervullen, gelooft niet, dat aan den Bisschop van *Rome*, hoe hoog hij hem schatte, eenige magt toekomt over het wereldsch beheer van andere landen. En met welk regt komt nu de *Reformatie*, hare lezers wijsmaken, dat zij, hunne Catholijke Landgenooten niet vertrouwen kunnen, *wijl een woord van Rome alles kan veranderen*? — Of zou zij het zelve gelooven, dat *Rome* zoodanig deszelfs roeping zoude kunnen vergeten, dat het den Nederlanders zou durven gebieden? «Gij moet niet protesteren tegen de schelmse wet op het beheer der stoffelijke belangen, gij moogt niet aandringen op eene herziening der grondwet, en verzwaarendheid van het staatsbestuur;» — of zou zij ter geeder trouw meenen, dat de Nederl. Catholijken nog grooter verdienaren zouden zijn van de Pausen, dan *Rome's* Hoogleeraren? — Doch zij in een geval, welk wij onmogelijk achten, niet met Dr. Wiseman zouden zeggen: «Heilige Vader! in het geestelijke erkennen wij u als opperherder, maar in deze zaak erkennen wij uwe regtsmagt niet!»

Protestantsche Landgenooten! laat u niet misleiden door de tegenwoordige en eene domocratie, die naars het schijnt, overal, met de algemeene welvaart, ook tot het laatste sprankje van onderling vertrouwen, burgerlijk verdraagzaamheid vernielen. En wat aan, in deze opheldering, de *Reformatie* doen? *Ecce rubut quidam pallet, stupet, ostivat, odit!* (Mart. Epigr.)

(Wij hebben dit stuk uit de uitmuntende *Catholijke Nederlandsche Stemmen* overgenomen, ten antwoord op de vijandige, dit voorooordeelen voort gevloeide beschuldiging van de *Reformatie* tegen den *Noord-Brabander*, ingebragt, dat deze haar broederlijk de hand had toegereikt, om gezamenlijk loyaal de constitutioneele vrijheden te verdedigen. Wij hebben het beneden ons geacht een woord te verliezen tegen de taal der drift, welke in geheel die polemiek der *Reformatie* doorscheen. Wij nemen dit goed artikel der *Cath. Ned. Stemmen* in onze kolommen op, ten einde eene beschuldiging weg te nemen, welke reeds meermalen ook van elders gemaakt was. Verder willen wij ons op een uitsluitend godsdienstig terrein niet wagen, waarop overigens de *Cath. Ned. Stemmen* reeds alle noodige teregtwijzigingen gegeven hebben.)

1) Conferences sur les doctrines etc. par N. Wiseman p. 251 en v. Bruxel. 1843.

Bloot-Advertentiën.

*** Getrouwd

Mr. P. VAN DEN HEUVEL,
en
M. A. VAN DEN BROEK.

Uden 13 Feb. 1844.

Eenige kennisgeving.

*** Een MEUBELMAGAZIJN, sinds *zestien jaren* in eene *ZEEPZIEDERIJ* van *HARDE* en *GROBBE ZEEP* verkaard en thans buiten betrekking, biedt zich onder productie der beste getuigschriften aan, voor eene dusdanige betrekking in dat vak.

Adres *franko* brieven L. E. aan den drukker dezes.

*** Wordt tegen 1 Maart aanstaande gevraagt eene DIENSTMEID van de R. C. Godsdienst niet beneden de 40 Jaren oud en van goede getuigschriften voorzien.

Adres brieven *franco*, letter C. aan den Uitgever dezes.

*** De Notaris A. F. VAN ROCHOLT gevestigd te *Helmond*, zal aldaar, vermogens authorisatie verleend door de Arrondissements-Regtbank zitting houdende te *Eindhoven*, op Zaturdag den 17 Februarij naastaande provisioneel opveilen en de dagen daarna finaal adjudiceren:

Eene Kapitale BOUWHOEVE genaamd Keuenade gelegen te *Helmond* in de nabijheid der *Zuid-Willemsvaart*, groot in het geheel 19 Bunders 66 Roeden 30 Ellen.

Inmiddels nadere informatien te bekomen ten kantore van bovengenoemden Notaris.

Verkooping van HOOI- EN WEILANDEN.

De Notaris *J. H. SCHADD*, te *Waalwijk*, zal voor zijne Principalen op Donderdag den 22 Februarij 1844, ten herberge van G. KLERKS te *Waardwijk*, provisioneel en op Donderdag den 29 Februarij ten Huize aan de Wed. J. LOEFF aldaar, definitief, beiden des avonds ten 6 ure precies, in het openbaar verkoopen:

ONDER BESOLEN.

2 Perceelen HOOI- en WEILAND genaamd de Stuwel en kleine Waarle groot te zamen 7 B. 57 R. 40 E.

ONDER BAARDWIJK.

1 Perceel DITO genaamd de Peuldel groot 1 B. 42 R. 10 E.

1 DITO DITO genaamd Kuenen groot 1 B. 32 R. 50 E.

1 DITO DITO over de 3de Brug groot 73 R. 62 E.

1 DITO DITO genaamd d'Overse Weiden groot 1 B. 40 R. 40 E.

1 DITO DITO genaamd Idem groot 1 B. 09 R. 20 E.

ONDER GENDEREN.

1 Perceel WEILAND in de Beelnden groot 3. B. 67 R. 10 E.

Alles breeder bij billetten omschreven.

*** DE RELIGIEUSEN URSULINNEN, welke sedert eenige jaren met veel ijver en vordering, een Pensionaat voor jonge Jufvrouwen te *Hamont* (Provincie *Limburg*) bestieren, maken zich voortdurend meer en meer verdienstig aan de maatschappij, nog onlangs hebben zij tot groote voldoening der inwoners, eene BUITENSCHOOL geopend, alwaar de Meisjes der plaats een Kristelijk en aan hunnen staat nuttig Onderwijs genieten.

Dit schoon en uitgestrekt gesticht gelegen in eene zeer gezonde streek, en bijzonderlijk tot zijn doelwit ingerigt, offert door zijne ruime zalen, en luchtige slaapvertrekken, door zijne groote en omliggende tuinen en speelplaatsen, bestendige tot wandelingen en uitspanningen der Jufvrouwen, al wat men voor de gezondheid kan verlangen.

De RELIGIEUSEN MEESTERSSEN houden zich uitsluitelijk bezig met het Onderwijs en opvoeding der aan hare zorg toevertrouwde Jufvrouwen, door haren Regel en geloften hier aan bijzonderlijk toegewijd, sparen noch moeiten, noch arbeid om hun verstand te ontwikkelen, hun hart tot deugd en goede zeden te vormen, haar geneigdheid tot den arbeid, en liefde en eerbied voor den Godsdienst in te boezemen.

Het Onderwijs bevat de FRANSCHE, den HOLLANDSCHE en de HOOGDUITSCHE TAAL, het SCHRIJVEN in verschillende soorten, de REKEN- en AARDRIJKSKUNDE, het GODSDIENSTIG ONDERWIJS, de GESCHIEDENIS, BRIEFSTIJL, BOEKHOUDEN, en alle andere aangename als nuttige NAALDWERKEN.

De lessen van MUZIJK en TEEKENKUNDE worden afzonderlijk gegeven op verzoek en ten koste der Ouders.

Het jaarlijks KOSTGELD is 300 franken.

ZINK, BLIK, PIJPEN, enz.

Bij WILLEM VAN HOUTEN, te Rotterdam, handelaar in verschillende artikelen en Lijmfabrikant op de zoo gunstig bekende en aan de Maas, te Schoonderlo, gelegen ERF M FABRIJK, is steeds een ruime voorraad voorhanden van Engelsch en Luiksch ZINK, Engelsch BLIK, Fransch LANDITAREN-BLIK, ECRENS, echt Banca's en Engelsch TIN, Engelsche en Hollandsche LIJM, welke goederen van de beste qualiteiten, verkocht worden tot zeer billijke prijzen, volgens gedrukte Prijs-Courant, bij den Uitgever dezes *op franco aanvrage*, door belanghebbenden te bekomen.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH,

van Donderdag, Vrijdag en Zaturdag, den 8, 9 en 10 Februarij 1844.

De aanvoer van Rogge was groot, doch niet voldoende voor de bestaande veelvuldige vraag, zoo door speculerende graan handelaren, als door behoeve der branderijen en bakkerijen, en is tot genoteerde prijzen, spoedig opgeruimd.

Boekweit, bij eenigzins meerderen aanvoer, in dezelve prijshoudend afgegaan.

Haver, weinig ter markt, en [illegible] prijzen, goede koopluist. Het navolgende is besteed geworden.

ROGGE	f 4.50	à f 5.00
BOEKWEIT	- 4.35	- 5.00
HAVER	- 1.80	- 2.35

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Donderdag den 8 Februarij is geschied f 4.75½.

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 25½ Cent.
Het ——— ——— Boter f 0.50 a f 0.58.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag 12 Februarij 11 Ure.

W. S. 2½ Ct. 56; Obl. 5 Ct. 100; 4 Ct. 95 94½; Obl. 3½ Ct. 80; Pandbr. 104; 104½; O. I. 5 Ct. 99; Rijn Spoorw. 98; Rand. Hall. Spw. 74½; Ard. 86; W. I. 21 [illegible]; Obl. Golpon. 27½; Obl. 5 Ct. 83; Trapsche Wijn. 7; Parts de fond 4½; 47½; Hudson. 4; Ct. 91½; Do. Stiegl. en Co. 90½; Perugia. 16½.

Ter drukkerij van D. & A. de ROOIJ.